

Голові разової спеціалізованої вченої ради ДФ 82
Національного аерокосмічного університету
«Харківський авіаційний інститут»
докторці наук з державного управління,
професорці
Вікторії ШВЕДУН

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

**Жихаря Гліба Дмитровича «Механізми інформаційно-аналітичного
забезпечення управлінських процесів в публічній сфері»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»**

Рецензована дисертаційна робота здобувача Жихаря Гліба Дмитровича на тему «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» свідчить про актуальність обраної теми, обґрунтованість наукових положень, суджень і висновків автора, а також наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів.

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Активізація розвитку інформаційних технологій та формування на їх основі інформаційного суспільства сприяли становленню принципово нових механізмів, що впливають на суспільно-політичні процеси в державі та її регіонах. Основою цих механізмів є використання інформації в межах глобального інформаційного простору.

В усіх сферах життєдіяльності суспільства чітко простежується поява принципово нових небезпек і загроз, пов'язаних із використанням технологічних засобів нового покоління. Такі загрози можуть проявлятися в маніпулюванні людською свідомістю, підміні способу життя та ціннісних орієнтирів нав'язаними стандартами, спотворенні інформації, фальсифікації віртуальними середовищами існуючої соціальної реальності тощо. Наведене зумовлює актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, спрямованого на вдосконалення процесів інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, ступінь їх обґрунтованості та достовірності.

Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування теоретичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесів інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління в умовах війни та воєнного стану.

Поставлена мета передбачила необхідність формулювання та вирішення таких завдань:

– розкрити сутність теоретичних аспектів інформації, інформаційної політики держави та інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у сфері публічного управління;

- визначити основні підходи до дослідження системи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів влади в контексті модернізації системи публічного управління в умовах воєнного стану;
- охарактеризувати особливості концептуальної багаторівневої моделі інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень у сучасних умовах, а також особливості інформаційно-аналітичного забезпечення як чинника соціальної ефективності діяльності органів публічної влади;
- проаналізувати інформаційно-аналітичні механізми діяльності органів публічної влади в умовах воєнного стану та повоєнного розвитку України;
- виокремити шляхи модернізації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у публічній сфері;
- обґрунтувати напрями розвитку державної інформаційної політики та дослідити інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень на різних етапах управлінського циклу.

Об'єктом дослідження є публічне управління у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади.

Предмет дослідження – механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у публічній сфері.

Для реалізації поставленої мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: логіко-семантичний – для поглиблення понятійного апарату та визначення сутності й змісту механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення; порівняльний – для аналізу методологічних підходів, концепцій, розробок і пропозицій провідних вітчизняних і зарубіжних учених та виявлення закономірностей, відмінностей, особливостей і спільних характеристик механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади в сучасних умовах; аналізу та синтезу – для оцінювання динаміки та результативності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення; спостереження та теоретичного узагальнення – для розкриття проблем і суперечностей формування та реалізації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади; структурного моделювання – для побудови поетапної моделі трансформації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення в умовах різних небезпек у контексті забезпечення інформаційної безпеки держави та формування інформаційного суспільства.

Інформаційно-аналітичною основою дисертаційної роботи є законодавчі та підзаконні акти України, які регулюють питання, пов'язані з інформаційно-аналітичною діяльністю органів державної влади, проблемами інформаційної політики та інформаційної безпеки держави; наукові здобутки вітчизняних і зарубіжних дослідників; статистичні дані органів державної влади та місцевого самоврядування; власні авторські напрацювання.

Наукова новизна отриманих результатів дисертаційної роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та науковому розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів публічного управління інформаційно-аналітичним забезпеченням управлінських процесів у публічній сфері, що розкриваються у таких положеннях.

Найбільш значущими результатами дослідження, що становлять наукову

новизну, розкривають зміст роботи та виносяться на захист, є такі.

Автором уперше в системі публічного управління розкрито механізми впливу інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади на публічну сферу розвитку суспільства в умовах війни, виявлено фактори, що впливають на підвищення якості інформації та ефективності діяльності органів влади, запропоновано створення єдиної організаційної вертикалі управління інформаційно-аналітичною діяльністю, яка передбачає формування надвідомчих стратегічних та виконавчих органів управління, створення уніфікованих структур управління впровадженням інформаційних технологій у кожному відомстві та використання сучасних механізмів управління реалізацією окремих проєктів в умовах воєнного стану.

Автором удосконалено визначення інформаційних процесів як тривалих соціальних явищ, що відбуваються в межах інформаційної сфери суспільства, охоплюють соціально-психологічну сферу, а також впливають на масову та індивідуальну свідомість, значною мірою її трансформуючи та зумовлюючи розвиток інформатизації суспільства, яка, у свою чергу, розглядається як глобалізація інформаційних ресурсів, що мають властивість іманентного розвитку, але водночас можуть бути наслідком цілеспрямованого впливу суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності.

Також автором удосконалено положення про те, що прийняття політико-управлінських рішень в інформаційно-аналітичній діяльності ґрунтується на двох основних блоках управлінського аналізу: аналізі політичної ситуації та політичному прогнозуванні. Виходячи з цього, обґрунтовано положення, відповідно до якого повна схема прийняття рішень має обов'язково включати як аналіз ситуації, так і політичний прогноз.

У дисертації роботі дістав подальшого розвитку практичний підхід до визначення ефективності управління, який невід'ємно пов'язаний зі створенням системи заходів, методів і технологій, адекватних та відповідних вимогам об'єктивних закономірностей розвитку соціальних відносин. У цьому контексті зроблено висновок про те, що в процесі оцінювання ефективності управління слід розрізняти: по-перше, управління економічними, політичними та іншими відносинами за допомогою інформації та комунікації; по-друге, управління інформаційно-комунікаційними відносинами та процесами за допомогою інформації.

Крім того, дістала подальшого розвитку наукова категорія «інформаційні процеси», під якими слід розуміти тривалі соціальні явища, що стосуються інформаційної сфери суспільства, охоплюють соціально-психологічну сферу, впливають на масову та індивідуальну свідомість і несвідоме та значною мірою їх трансформують. Інформатизація суспільства, глобалізація інформаційних ресурсів є інформаційними процесами, що мають властивість іманентного розвитку, але часто є наслідком прямого управління (цілеспрямованого впливу) суб'єктів інформаційної діяльності.

Подальшого розвитку дістала також категорія «інформаційно-аналітична діяльність», яка виступає складовою аналітичної діяльності, а отже, має властиві їй базові цілі, завдання та ключові дослідницькі методи. Водночас інформаційно-

аналітична діяльність має власну специфіку, що визначається основним предметом аналізу – інформаційними відносинами та інформаційною діяльністю, пов'язаною з виробництвом, трансляцією та споживанням масової і спеціалізованої інформації.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в можливості їх застосування в діяльності органів державної влади центрального та місцевого рівнів, що покликане сприяти підвищенню інтегрованості та результативності формування й реалізації механізмів інформаційно-аналітичної діяльності, її впливу на діяльність органів державної влади в контексті підвищення ефективності управління у сфері інформаційної політики та комунікації.

Запропоновані в дисертаційній роботі положення, висновки та рекомендації мають практичне значення та адресну спрямованість. Результати дослідження впроваджено Павлівською сільською радою Запорізького району Запорізької області (довідка від 26.06.2026 р. № 01-30/01269) та Комунальним підприємством «Приморська Центральна районна лікарня» Приморської міської ради Бердянського району Запорізької області (довідка від 26.06.2026 р. № 242 а).

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях дисертанта. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 8 наукових працях, із них 3 статті у наукових фахових виданнях України, одна колективна монографія, одна стаття в іншому фаховому виданні та 3 тези доповідей на конференціях.

Загальні висновки дисертаційної роботи повною мірою відповідають її змісту, належним чином відображають і конкретизують основні результати проведеного дослідження. Варто відзначити, що дисертація є завершеною науковою працею, в якій отримано результати, що мають теоретичне й практичне значення.

Безсумнівним доробком дисертанта є поєднання в процесі дослідження наукових міркувань із практикою управлінської діяльності в умовах розвитку державної інформаційної політики. Як позитивний аспект слід відзначити творчий пошук молодого науковця, що проявився у формулюванні самостійних суджень та критичному осмисленні окремих процесів публічного управління у сфері інформаційно-аналітичної діяльності. Поставлені перед дисертантом завдання знайшли належне відображення у структурі роботи та їх вирішені на належному науковому рівні.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження. Оцінюючи в цілому позитивно прорецензовану дисертаційну роботу, слід вказати на певні зауваження, які мають переважно дискусійний і рекомендаційний характер:

1. Здобувач зазначає, що проведений аналіз стану управління інформаційно-аналітичною діяльністю в системі публічного управління України в умовах війни та воєнного стану виявляє суперечливу динаміку розвитку інформаційної політики держави. Водночас, на нашу думку, сутність та зміст виявлених суперечностей розкрито не повною мірою, що потребує додаткової аргументації.

2. Потребують додаткової деталізації ключові виклики, пов'язані з інформаційно-комунікаційними відносинами та процесами у системі публічного управління, а також їх впливом на забезпечення ефективної діяльності органів публічної влади.

3. Здобувач зазначає, що інформаційно-аналітична діяльність як явище функціонує як важливий елемент державної інформаційної політики та потребує проведення комплексної діагностики, прогнозування і моделювання масових та спеціалізованих інформаційних подій і процесів. Проте сутність, зміст і взаємозв'язок зазначених складових у роботі розкрито не повною мірою.

4. У роботі недостатньо повно розглянуто проблеми концептуального осмислення ролі інформації та інформаційних технологій у конструюванні соціальної реальності, зокрема в системі публічного управління.

5. Оскільки робота присвячена визначенню механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері то на наш погляд потрібно б було більш детально розкрити питання сутності інформаційних ресурсів в системі державної інформаційної політики.

Зазначені зауваження та окремі дискусійні положення не знижують загальної позитивної оцінки рецензованого дисертаційного дослідження здобувача Жихаря Г. Д., а сформульовані рекомендації можуть розглядатися як напрями подальшого наукового опрацювання відповідної проблематики.

Загальна оцінка дисертаційної роботи. Дисертація Жихаря Гліба Дмитровича є завершеним науковим дослідженням, в якому вирішено науково-прикладне завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління в умовах війни та воєнного стану.

Представлена дисертаційна робота на тему «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор, Жихар Гліб Дмитрович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:

професор кафедри економіки та публічного
управління Національного аерокосмічного університету
«Харківський авіаційний інститут», доктор наук
з державного управління, доцент

Діна ТЮРІНА